

Helsingin Kumpulan luontolausunto 2025

Timo Metsänen
2.7.2025

LUONTOSelvitys
Metsänen

Rudolfintie 14 A 411, 00870 Helsinki | +358 44 54 84 625 | www.metsanen.com

1 JOHDANTO.....	3
2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS.....	3
3.1 Liito-orava.....	5
3.2 Luontotyytit.....	5
3.3 Luontoarvokartat.....	6
3.4 Muut tiedot.....	7
3.5 Epävarmuustekijät.....	8
4 MAASTOKATSELMUS.....	8
4.1 Vaahteralehto.....	8
4.3 Lepakot.....	12
4.4 Pesimälinnusto.....	13
4.5 Muu potentiaalinen lajisto.....	13
4.6 Vesiuoma.....	14
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET.....	15
5.1 Vaahteralehto.....	15
5.2 Muut luontotyytit.....	16
5.3 Muut lajit ja lajiryhmät.....	17
5.4 Vesiuoma.....	17
5.5 Lopuksi.....	18
LIITTEET.....	18
LÄHTEET.....	19

Kannen kuva: Vaahteralehdon latvustoa ja saarni © Timo Metsänen, 2025.

Muut kuvat © Timo Metsänen, 2025.

Karttojen pohjakartat © OpenStreetMap ja Maanmittauslaitos, 2025.

1 JOHDANTO

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys tilasi keväällä 2025 Luontoselvitys Metsänen Oy:ltä Helsingin Kumpulassa sijaitsevalle kohteelle luontolausunnon. Luontolausunto on dokumentti, jolla on tarkoitus ottaa kantaa kohteen potentiaaliin luontoarvoihin, tarvitaanko varsinaisia luontoselvityksiä, jotta hankkeen vaikutukset voidaan arvioida MRL:n mukaisesti.

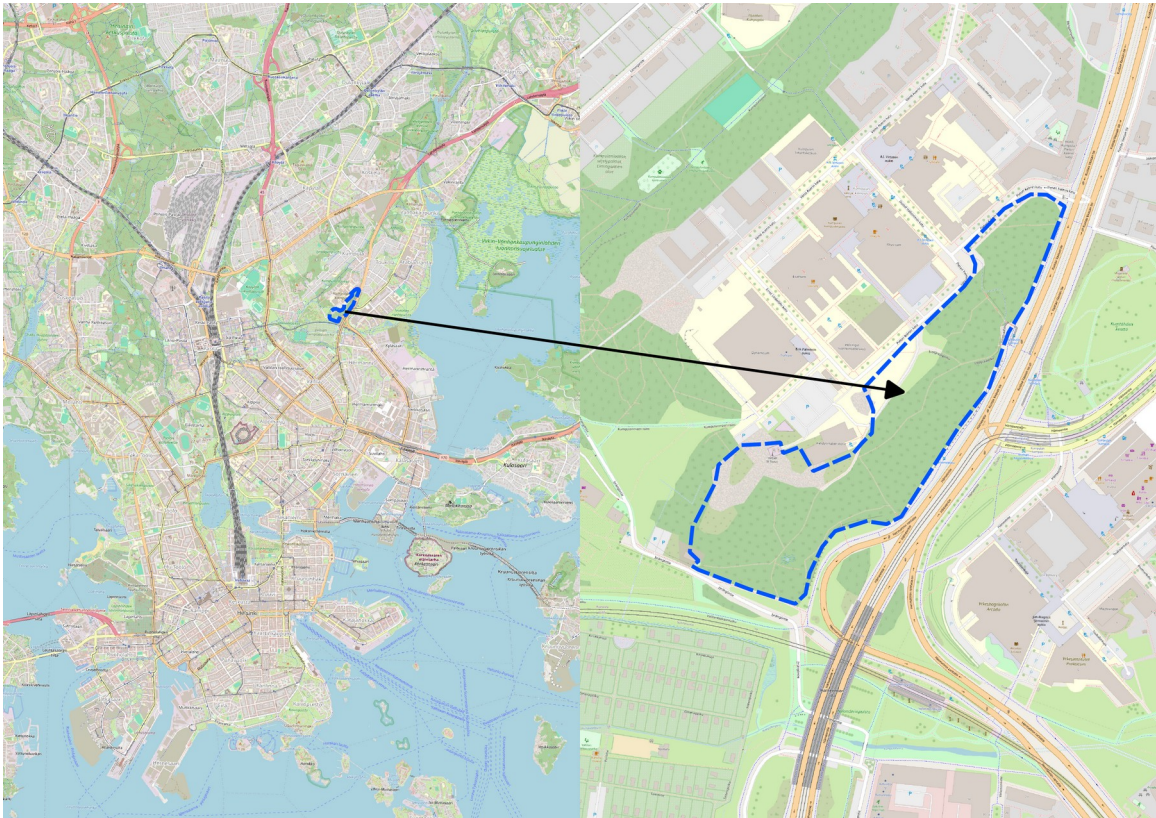
Lausunto perustuu olemassa olevien tietolähteiden lisäksi maastomaastokatselmukseen (26.–27.6.2025) jossa havainnoitiin alustavasti alueen kasvillisuutta, luontotyyppejä sekä muiden lajien esiintymispotentiaalia. Lisäksi alueelle sijoitettiin äänityslaitte (Audiomoth) havainnoimaan lepakoita kolmeksi yöksi.

Työn tavoitteena oli selvittää vaahteralehdon nykytilaa, edustavuutta ja luonnontilaisuutta. Tässä raportissa esitetään esiselvityksen tulokset ja annetaan suositukset alueen jatkoselvitystarpeista.

Maastotöistä ja raportoinnista vastasi Timo Metsänen. Metsänen on koulutukseltaan ympäristösuunnittelija (AMK) ja luontokartoittaja (eat). Syventävän eliöryhmätentin hän suoritti linnuista sekä nisäkkäät, matelijat, sammakkoeläimet ja kalat -kokonaisuudesta. Metsänen toimii luontokartoitusalueella itsenäisenä yrittäjänä ja omaa kahdenkymmenen vuoden kokemuksen erilaisten luontokartoitusten laatimisesta.

2 ALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Selvitysalue sijaitsee Kumpulassa, Hämeentien / Kustaa Vaasan tien länsipuolella, ja Kumpulan kampuksen kaakkois- ja eteläpuolella. Tarkastelualueen pinta-ala on noin 4,8 hehtaaria. Se on suppeampi kuin itse kaava-alue. Alueen sijainti ja raja-alue esitetään kuvan 1 kartalla.

Kuva 1. Kartta selvityskohteen sijainnista.

3 LÄHTÖAINEISTOT, SELVITYKSET JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Työtä varten tarkastettiin Lajitietokeskuksen julkiset havainnot mm. uhanalaisista lajeista alueelta ja sen tuntumasta, lisäksi hyödynnettiin Helsingin kaupungin omia aineistoja joita olivat:

- Liito-oravan ydinalueet
- Luontoarvokartat
- Uhanalaiset luontotyytit
- Puurekisteri
- Vanhat ilmakuvat

3.1 Liito-orava

Kohdetta (Kumpulanmäki) ei ole inventoitu liito-oravista vuosien 2022–2023 (Lammi, Routasuo & Vauhkonen, 2024) ja v. 2024 (Lammi, Karjalainen, Routasuo & Vauhkonen, 2024) kaupungin liito-oravaraporttien mukaan. Kohde on inventoitu viimeksi vuosina 2020 ja/tai 2021 (Lammi & Routasuo, 2022) raportin kartan mukaan. Alueelta tehtiin kevättalvella 2025 havaintoja lajin papanoista ja nyt kohteesta on kaupungin Luontotietojärjestelmässä lajille tehty ydinaluerajaus.

3.2 Luontotyytit

Alueelle on vuonna 2018 tehty osana Helsingin uhanalaisten luontotyyppien inventointeja 2017–2020 (Erävuori, Kullberg, Lammi, Manner, Routasuo, Suominen & Vauhkonen, 2022) lehtorajaus, nimellä "Kumpulan vaahteralehto 5" (LTJ, 2025). Kohde on silloin luokiteltu luontotyyppiltään luokkaan "Muu". Lajistoa ja kohdetta kuvataan lyhyesti seuraavasti (alkuperäisiä kirjoitusvirheitä ei ole korjattu tähän raporttiin, vaan tehty täsmällinen lainaus):

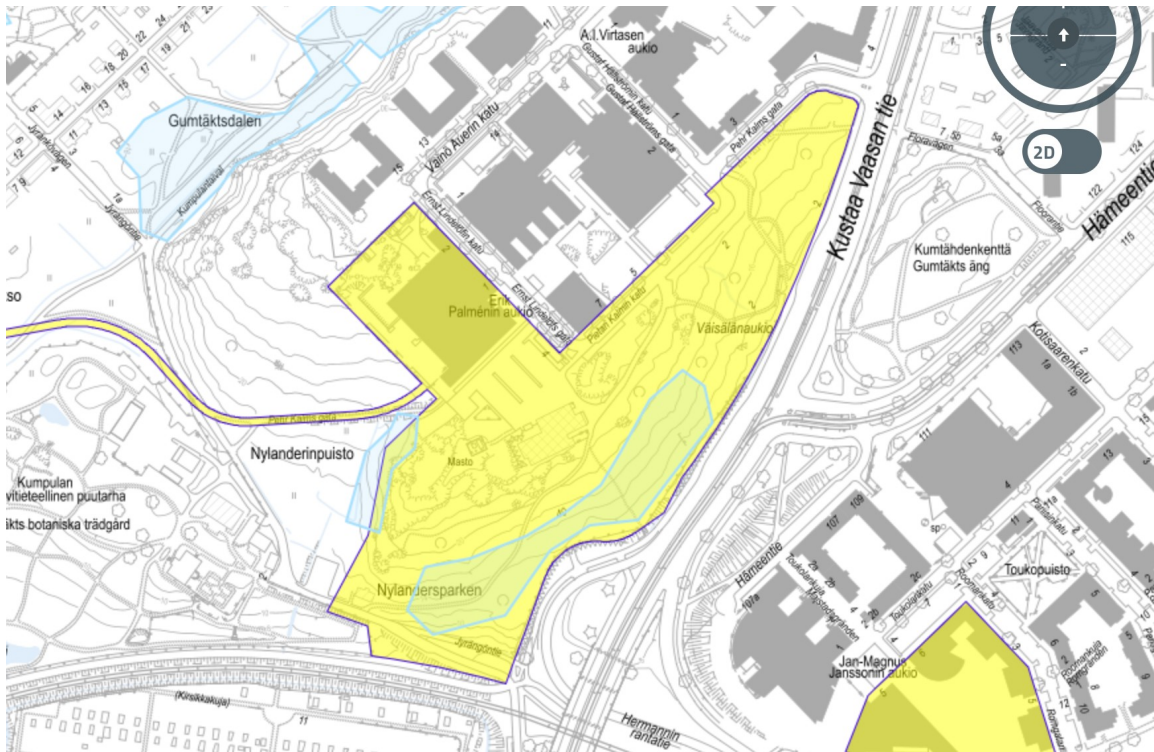
KUVAUS:

"Nuorta-varttunutta vaahteraa, vuorijalavaa ja koivua. Vaahteran ja saarnen taimia. Kulttuurilehto Maasto paikoin hyvin kivistä. Kenttäkerros melko niukka."

TYYPPILAJIT: vaahtera, vuorijalava, koivu, uohenputki, kyläkellukka, lehtonurmikka, keltamo, nokkonen

Muita kaava-alueelle osuvia luontotyyppirajauksia ei Luontotietojärjestelmässä esitetä. Luontotyyppien inventointityössä on manneralueella inventoitu esiselvityksessä määritetyt potentiaaliset kohteet. Manneralueen osalta selvitykset käsittivät luontotyypeistä lehdot, jalopuustoiset kangasmetsät, merenrantojen biotoopit, pienvesistöt, suot sekä niityt ja kedot pois lukien kalliokedot. Manneralueen selvityksestä jätettiin pois kangasmetsien ja kallioiden luontotyytit sekä rannikon luontotyyppien osalta ruovikot.

Lisäksi tekijän käytössä oli kaksi lausuntoa alueen vaahteralehdosta (Manninen, 2024 ja Mikkola, 2024).

Kuva 2. Alueen kaavarajaus keltaisella ja aiemmin rajattu Vaahteralehto 5. Helsingin karttapalvelun mukaan.

3.3 Luontoarvokartat

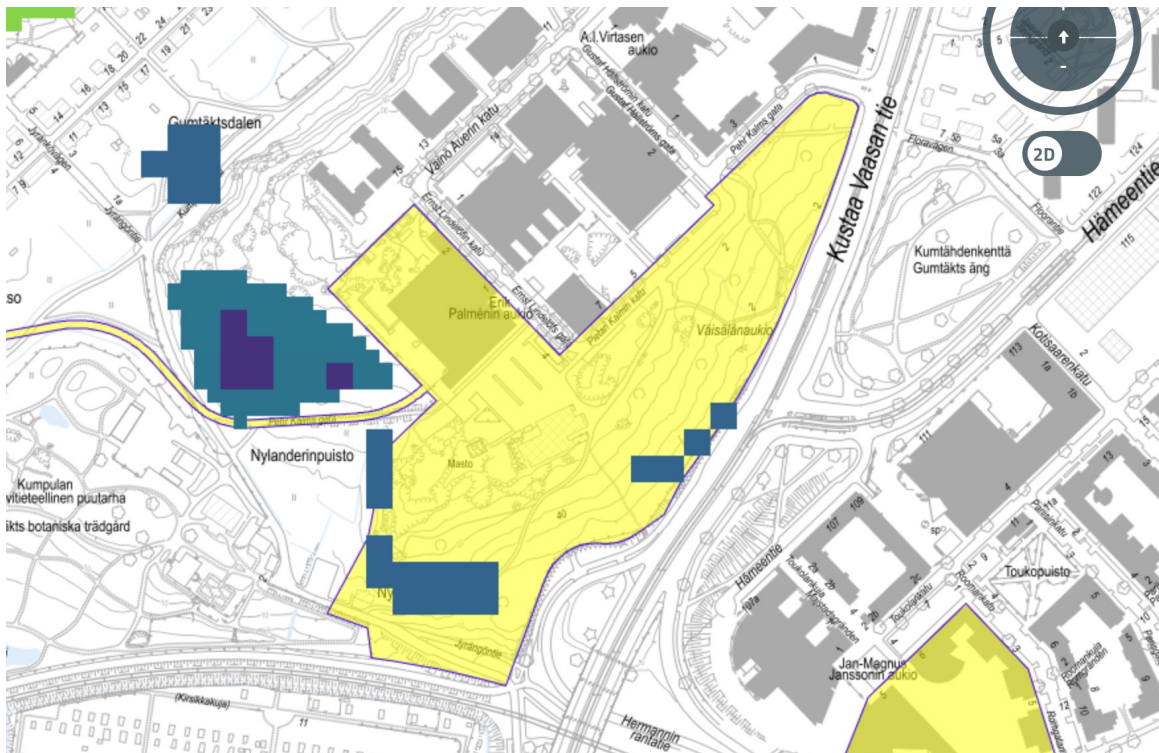
Helsingin Luontotietojärjestelmässä on Zonation analyysillä ja tietyillä olemassa olevilla tiedoilla tehty analyysi potentiaalisista luontoarvokohteista.

Luontoarvokartat auttavat tunnistamaan alueita, joissa on paljon luontoarvoja. Kartat kuvaavat luontoa sen tiedon pohjalta, joka tarkasteluissa on ollut mukana. Niiden ulkopuolelle jää mm. uhanalaisten ja direktiivilajien pienialaisia esiintymiä. Lisätiedon karttuessa alueissa voi

tapahtua muutoksia, jotka eivät päivity luontoarvokartoille. Alueiden luontoarvojen tarkempi tulkinta on tarkoituksenmukaista tehdä tarkastelemalla alkuperäisiä aineistoja (LTJ, 2025).

Kumpulanmäkeen osuus muutamia tällaisia analyysin ruutuja. Ne esitetään kuvan 3. kartalla.

Kuva 3. Alueen kaavarajaus keltaisella ja Zonation analyysin luontoarvoa osoittavat ruudut.

3.4 Muut tiedot

Lajitietokeskuksen julkisissa havainnoissa ei itse kaava-alueen rakentamisalueelta ollut ilmoituksia huomionarvoisista lajeista (uhanalaiset, direktiivilajit) kuin liito-oravan, viherpeipon, varpusen ja vuorijalavan osalta. Lajitietokeskuksen havainnot eivät ole kattava tietolähde, sillä monet lajiryhmät ja lajit ovat haastavia määrittää ja

harrastajia on suhteellisen vähän.

Kaava-alueen tuntumasta on kuitenkin kaksi havaintoa uhanalaisesta (VU) pikkulepakosta ja siirtolapuutarhan puolelta pistiäisistä kuten:

Etelänkoloampiainen – *Ancistrocerus gazella* (RE)

Luhtalitukkapistiäinen *Athalia lugens* (VU)

Pikkuhietamehiläinen – *Lasioglossum nitidiusculum* (CR)

Helsingin puurekisterin mukaan lehtoon ei ole istutettu puita. Yksi istutettu (?) vuorijalava sijaitsee alueen etelärajalla.

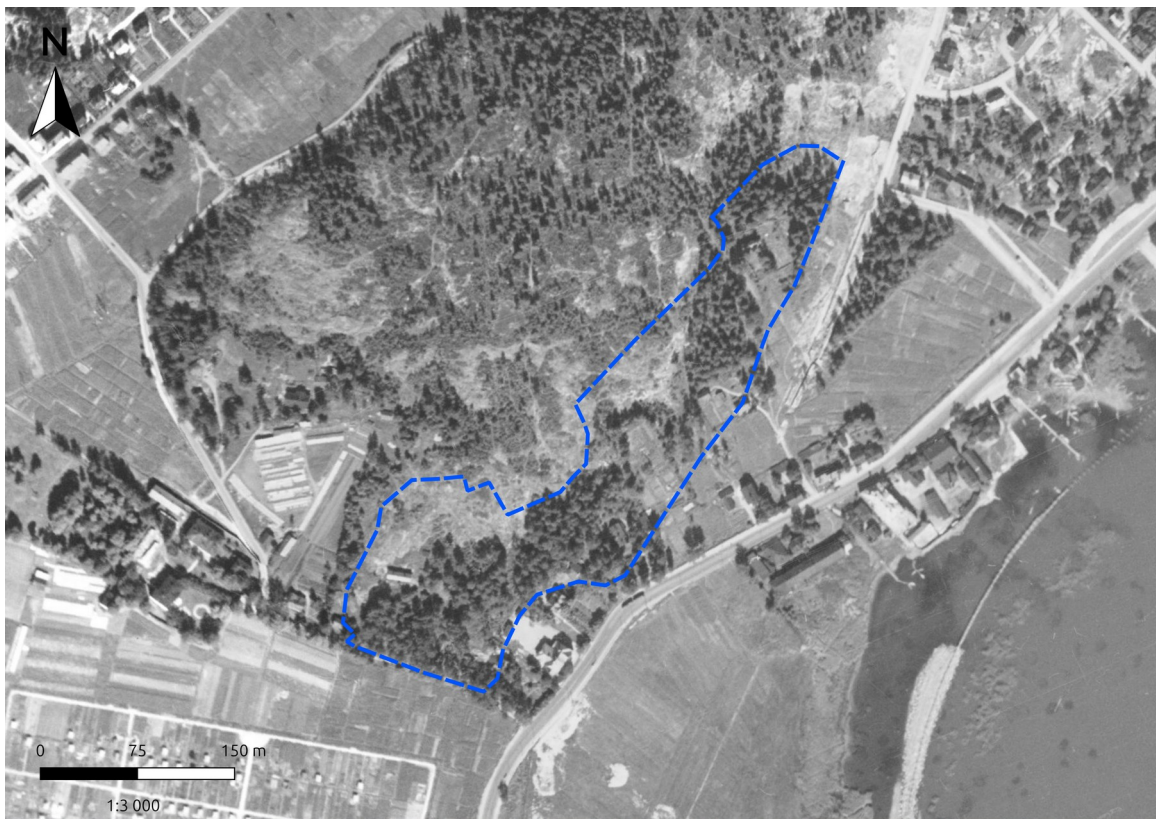
3.5 Epävarmuustekijät

Kyseessä oli esiselvitystyyppinen työ, joka ei kata alueen kaikkia lajeja tai lajiryhmiä. Huomionarvoista on myös se, että maastokatselmus tehtiin niin myöhäisessä vaiheessa alkukesää, että lehtojen ja kallioiden kevätaspektin kasvillisuus on jo kukkinut ja on haastavasti havainnoitavissa. Tätä raporttia ei tule siis pitää varsinaisena luontoselvityksenä.

4 MAASTOKATSELMUS

4.1 Vaahteralehto

Vanhojen ilmakuvien perusteella rinteessä on ollut puustoa ja asutusta 1930-luvulla. Puustoa on enemmän kuin asutusta ja puusto on tulkittavissa lehtipuiksi.

Kuva 4 Selvitysalue sijoitettuna v. 1932 ortoilmakuvalle. Rajauksella näkyy isoja lehtipuita jo silloin.

Lehdon puustoon kuuluu muun muassa: vaahtera, koivut, tuomi, raita, vuorijalava (VU), saarni ja pihlaja sekä lehmus. Muuta kasvillisuutta kirjattiin ylös seuraavasti: vuohenputki, maitohorsma, nokkonen, kyläkellukka, kieli, nuokkuhelmikkä, koiranheinä, valkovuokko, lillukka, kivikkoalvejuuri, vadelma, rohtotädyke, jänönsalaatti, kalliokieli, taikinamarja, ukkomansikka ja terttuselja (vieraslaji).

Lehdon kasvillisuus vaihtelee ja kuviolla on paikoin kulttuurivaikutteisempia, avoimempia kohtia sekä vanhoja merkkejä asutuksesta, kuten kivijalkoja ja vanhoja roskia. Valtaosa alueesta on kuitenkin melko luonnontilaisen kaltaista. Pääosa puista on nuoria tai varttuneita, mutta seassa on myös arviolta noin 70–100-vuotiaita puita, jopa vanhempia.

Kulumista on havaittavissa lähinnä polkujen luona. Vaahtera luo myös luonnostaan aluskasvillisuutta tukahduttavaa lehtipeitettä, joka voi näyttää kulutukselta, mutta lähemmin tarkasteltuna ei sitä ole.

Itse vaahteran runsaan esiintymisen lisäksi huomionarvoista lehdossa on ainakin kaksi selkeää ja yhtenäistä vuorijalavan esiintymää. Esiintymiin liittyy myös vanhempia (emo)puita. Laji on uhanalainen ja sillä potentiaalisesti esiintyy monia uhanalaisia lajeja (kts. kappale 4.5).

Toisin kuin kaavaselostuksessa kirjoitetaan (Anonyymi), alueella ei havaittu että puustoa olisi harvennettu.

Kuva 5. Vuorijalavia kasvavat lehtokuviot. Kuvioiden välinen alue on vaahteralehtoa.

4.2 Muut elinympäristöt

Kaava-alueella on myös karua rehevämpi kalliokohde ja uuselinympäristönä joutomaa-aluetta/pysäköintikenttää, jotka sijaitsevat lehtorinteen länsipuolella. Kuvioiden lajistoon kuuluu mm. pietaryrtti, keltamaksaruoho, harmio, neidonkieli, päivänkakkara, kyläkellukka, linnunkaali, ketohärkki, ruoholaukka, hevонhierakka, ahosuolaheinä, isomaksaruoho, kultapiisku, huopakeltano, rätvänä, hiirenvirna, jänönapila, keto-orvokki ja niittynätkelmä sekä ukontulikukka.

Kuva 6. Kiihdytinlaboratorion vieressä on kallioalue, jolla kasvaa runsas ja monipuolinen kasvillisuus.

Lehdon itäpuolella on kaksi pienialaista niitty/ketokohdetta. Niillä lajisto oli suppeampaa: rätvänä, paimenmatara, ahosuolaheinä, ahomansikka, siiankärsämä ja koiranheinä.

Kuva 7. Toinen pienialainen niitty/ketolaikku alueella.

4.3 Lepakot

Alueella tehtiin alustavaa lepakkoesiselvitystä (SLTY, 2023), jossa paikannettiin potentiaalisia päiväpiiloja kuten koloja ja linnunpönttöjä. Tulokset esitetään kuvan 8. kartalla.

Lisäksi alueelle sijoitettiin äänitallennin (Audiomoth) kolmeksi yöksi aikavälille 26.–29.6. Jaksolle osui yksi hyvä poutainen yö, sateinen yö ja tuulinen yö. Laite rekisteröi alustavan analyysin mukaan useita pohjanlepakkoäänityksiä.

Kuva 8. Lepakoille potentiaaliset päiväpiilot alueella.

4.4 Pesimälinnusto

Maastokatselmus ei anna oikeaa kuvaa alueen pesimälinnusto, sillä tehtiin kartoitusajan ulkopuolella ja illalla sekä päivällä. Mainitsemisen arvoisia lajeja olivat kuitenkin viherpeippo (VU), pensaskerttu (NT) ja harakka (NT).

4.5 Muu potentiaalinen lajisto

Jalavilla esiintyviä huomionarvoisia ja potentiaalisia lajeja kohteella ovat:

- jalavatöyhtökoi (*Bucculatrix albedinella*) EN, erityisesti suojeltu ja kiireellisesti suojeltava laji
- jalavätkökääriäinen (*Phtheochroa schreibersia*) EN, erityisesti suojeltu ja kiireellisesti suojeltava laji

- jalavapussikoi (Jalavapussikoi – (*Coleophora badiipennella*) EN

Lehmuksilla voi esiintyä uhanalainen lehmuoslude (VU) ja neidonkielellä harvinainen neidonkielilude (*Dictyla echii*).

4.6 Vesiuoma

Alueen pohjoisosassa virtaa pieni noromainen vesiuoma, joka saanee alkunsa sadevesiviemäreistä. Lehdossa uoma kulkee kuitenkin luonnollista reittiä alas, kunnes häviää maan sisään. Uoma esitetään kuvan 10. kartalla.

Kuva 9. Alueen pohjoisosan noromainen uoma, jossa virtasi kirkasta vettä kesäkuun lopussa.

Kuva 10. Vesiuoman sijainti ja välitön lähiympäristö alueen pohjoisosassa.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET

5.1 Vaahteralehto

Lehdossa ei ole varjostavaa kuusta, kuluminen ei ole Helsingin mittapuulla merkittävää ja keskittyy poluille. Vieraslajeja on vähän, vain yksi terttuselja lehdon reunalla. Vanhat ilmakuvat tukevat luontaista muodostumista, lahoppuutakin esiintyy, vaikkakin vielä melko niukalti. Vanha roskaantuminen on korjattavissa siivoustalkoilla.

Lehtoaluetta voidaan pitää luonnonsuojelulain tarkoittamana jalopuulehtona. Runkomaisia puita esiintyy enemmän kuin laissa oleva 20 kappaletta hehtaarilla ja rinnankorkeuslähimitta täyttyy valtaosalla puista. Kohteessa on runsaasti jalopuiden taimia, jotta takaavat jalopuiden uudistumisen ja luovat alueelle myös kerroksellisuutta. Lehto ei ole

kaikilta osin rehevimmästä päästä, mutta paikoin se on sitäkin. Luontotyyppinä kohde sisältää ainakin vaahteralehtoa (NT) ja vuorijalavalehtoa (VU). Pienialaisesti voidaan myös tulkita, että jotkin kivijalkojen alat eivät sisälly ko luontotyyppeihin, mutta kokonaisuuden kannalta niiden pinta-ala on hyvin pieni. Alueen yleistä luonnontilaisuutta voidaan kuvata neljäportaisella asteikolla vähän heikentyneeksi (3).

Luontotyyppikohtaista määrittelyä noudattaen:

Luonnontilainen (4) – vähän heikentynyt (3) – heikentynyt (2) – täysin muuttunut (1).

Luokat pohjautuvat Natura -luontotyyppien inventointiohjeen määrittelyihin (Airaksinen, A & Karttunen, K. 2001) ja uhanalaisten luontotyyppien kuvauksiin (Kontula, T. & Raunio, A. 2018).

Kohteiden edustavuutta arvioitiin viisiportaisella asteikolla: Erinomainen (4) – hyvä (3) – kohtalainen (2) – heikko (1) – ei luontotyyppi (0). Edustavuuden kriteereihin kuuluu kohteen piirteiden vertaaminen luontotyyppin kuvaukseen ja sille tyypillisen lajiston esiintyminen. Edustavuuden arvioon vaikuttavat myös puuston ikä, erirakenteisuus, lahoppuuston määrä sekä kohteen vesitalous ja vieraslajien esiintyminen.

Kohde asettuu kuviosta riippuen luokkiin hyvä (3) ja kohtalainen (2).

Kohteen eri lehtoluontotyypit on suositeltavaa selvittää vielä tarkemmin, varsinkin kevätaspektin lajiston kannalta ja rajata tarkemmin. Aiempi vaahteralehdon rajausta ei vastaa tämän katselmuksen mukaista näkemystä ko luontotyyppin sijainnista ja rajauksesta. Vaahteralehto ja vuorijalavalehtokuviot ovat huomattavasti ko rajausta laajempia.

5.2 Muut luontotyypit

Alueen kallioluontotyyppi on suositeltavaa selvittää ainakin kasvillisuuden osalta ja luokitella sen edustavuus ja luonnontilaisuus. Samoin pienialaiset niityt/kedot on suositeltavaa tyypitellä ja arvottaa.

5.3 Muut lajit ja lajiryhmät

Alueella on potentiaalisia lepakoiden päiväpiiloja ja lepakoista on tehty havaintoja itse alueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Alue on myös osa ekologista yhteyttä, joita lepakot käyttävät ja tarvitsevat turvalliseen siirtymiseen. Alueen tarkempi lepakkoselvitys on suositeltavaa. Selvityksen tulisi sisältää aktiivikartoitusta, passiividetektoriseurantaa ja päiväpiilojen tarkastuksia ja/tai tarkkailuja. Pikkulepakon esiintymispotentiaalin vuoksi käyntejä tulee tehdä myös elo-syyskuussa, jotta lajin mahdolliset soidinpaikat (usein puissa) saadaan selville. Mikäli hankkeessa aiotaan kaataa puita, joissa on potentiaalisia päiväpiiloja eli jopa luontodirektiivin tarkoittamia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, on niiden selvittäminen tärkeää, jotta ei rikottaisi luonnonsuojelulakia.

Alueen pesimälinnustosta on niukalti havaintoja. Lehdoissa lajitiheydet voivat kuitenkin nousta korkeiksikin, vaikka kyseessä olisivatkin tavalliset lajit. Tällainen lintutihentymä voi olla jo itsessään MRL:n tarkoittama erityinen arvo. Alueen pesimälinnuston selvittäminen on suositeltavaa. Se tulisi tehdä vähintään 5. käynnin kartoituslaskentana.

Jalavilla, neidonkielellä ja lehmuksella esiintyvät huomionarvoiset lajit, joita on lueteltu aiemmin raportissa, on suositeltavaa selvittää.

Alueen pistiäis-, kääpä- ja sammallajistosta on suositeltavaa pyytää vähintään asiantuntijalausunto, jotta niissäkin lajiryhmissä olevat potentiaaliset lajit tulisivat asianmukaisesti huomioiduiksi.

5.4 Vesiuoma

Pohjoisesta löydetyn noromaisen vesiuoman status ja luonnontilaisuus on suositeltavaa selvittää suhteessa vesilakiin. Luonnontilaisten ja niiden kaltaisten norojen heikentäminen ei ole sallittua ilman poikkeuslupaa.

5.5 Lopuksi

Luonnonsuojelulain 64§ mukaan ”ELY-keskus voi päättää suojella seuraavien luontotyyppien luonnontilaisen tai luonnontilaiseen verrattavan esiintymän, joka on suojellun luontotyyppin säilymiselle tärkeä”. Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslaissa (54§) on maininta, että ”Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää”.

Näkemyksemme mukaan lehtoalue täyttää jo näillä olemassa olevilla tiedoilla luonnonsuojelulain jalopuumetsän kriteerit, vaikka luontotyyppien edustavuus paikoin onkin kohtalainen ja alueella on pienialaisia vanhojen rakennusten perustuksia. Lehtoalueen voidaan kuitenkin kokonaisuudessaan tulkita olevan maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittama erityinen arvo. Täten jalopuulehto tulisi pyrkiä säilyttämään sellaisenaan ja on myös suositeltavaa rauhoittaa.

LIITTEET

Liite 1. Lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä

LÄHTEET

Erävuori, L., Kullberg, J., Lammi, E., Manner, J-P., Routasuo, P., Suominen H., & Vauhkonen, M. 2022 Helsingin uhanalaisten luontotyyppien inventoinnit 2017–2020. Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja 2022:7.

InfoCuria, 2020. Unionin tuomioistuimen tuomio. 2.7.2020. [<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=luontodirektiivi&docid=228043&pageIndex=0&doclang=FI&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3597387#ctx1>]

KHO, 2023. Muu päätös 2451/2023. [<https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/muitapaatoksia/1693209681170.html>]

Lammi, E., Karjalainen, S., Routasuo P., & Vauhkonen, V., 2024. HELSINGIN LIITO-ORAVAINVENTOINNIT 2024. Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. Sähköinen julkaisu 10.10.2024. [pyydetävissä Helsingin kaupungilta].

Lammi E., & Routasuo, P., 2022. Liito-oravan levinneisyys Helsingissä 2020 ja 2021. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2022:8.

Lammi, E., Routasuo, P., & Vauhkonen, M. 2024. Liito-oravan levinneisyys Helsingissä 2022–2023. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2024:8.

Liite 1. Lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä

EU komissio on laatinut ohjeasiakirjan (2021) luontodirektiivin mukaisesta yhteisön tärkeinä pitämien eläinlajien tiukasta suojelusta. Ohjeessa luontodirektiivin 12 artiklan osalta sovelletaan seuraavia määritelmiä:

Lisääntymispaikat

”Lisääntymisellä” tarkoitetaan tässä yhteydessä parittelua, poikimista tai munintaa tai jälkeläisten tuotantoa, jos lisääntyminen tapahtuu suvuttomasti. ”Lisääntymispaikka” määritellään tässä alueeksi, jota tarvitaan paritteluun ja poikimiseen, ja se kattaa myös pesän tai poikimispaikan lähiympäristön, mikäli jälkeläiset ovat riippuvaisia tällaisista alueista. Joidenkin lajien osalta lisääntymispaikka sisältää myös reviirin rajausta ja puolustamista varten tarvittavat rakenteet. Suvuttomasti lisääntyvien lajien osalta lisääntymispaikka määritellään alueeksi, jota tarvitaan jälkeläisten tuotantoon. Lisääntymispaikat, joita käytetään säännöllisesti vuoden aikana tai vuodesta toiseen, on suojattava myös silloin, kun niitä ei käytetä.

Lisääntymispaikka voi näin ollen sisältää seuraavia alueita:

1. parinetsintäalueet
2. parittelualueet
3. alueet pesän rakentamiseen tai muninta- tai synnytyspaikaksi
4. poikimis- tai munintapaikat tai jälkeläisten tuotantopaikat, jos lisääntyminen tapahtuu suvuttomasti
5. munien kehitymis- ja kuoriutumisaikat
6. pesän tai poikimispaikan lähiympäristö, mikäli jälkeläiset ovat riippuvaisia tällaisista alueista
7. laajemmat elinympäristöt, jotka mahdollistavat onnistuneen lisääntymisen, myös ravinnonsaannin.

Levähdyspaikat

”Levähdyspaikoilla” tarkoitetaan tässä yhteydessä alueita, jotka mahdollistavat tietyn eläimen tai eläinryhmän selviytymisen silloin, kun ne eivät ole aktiivisia.

Niiden lajien osalta, joilla on alustaan kiinnittymisvaihe, levähdyspaikaksi katsotaan kiinnityspaikka. Levähdyspaikoiksi katsotaan myös rakenteet, joita eläimet luovat levähdyspaikoiksi, kuten pesät, tunnelit ja piilot. Levähdyspaikat, joita käytetään säännöllisesti vuoden aikana tai vuodesta toiseen, on suojattava myös silloin, kun niitä ei käytetä.

Selviytymisen kannalta tärkeät levähdyspaikat voivat kattaa yhden tai useamman rakennelman ja elinympäristön, joita tarvitaan

1. lämmönsäätelyyn (esim. *Lacerta agilis* eli hietasisilisko)
2. lepäämiseen, nukkumiseen tai toipumiseen (esim. *Nyctalus leisleri* eli metsälepakko)
3. piiloutumiseen, suojautumiseen tai pakenemiseen (esim. *Macrothele calpeiana* -hämähäkki)
4. talvehtimiseen (esim. lepakkojen talvehtimispaikat ja *Muscardinus avellanarius* eli pähkinähiiren piilot).

Lepakkoesimerkkinä ohjeessa on metsälepakko (*Nyctalus leisleri*), jota ei ole toistaiseksi tavattu Suomessa. Lajin osalta todetaan sen käyttävän usein puunkoloja paitsi syksyllä soidinpaikkoina, myös lisääntymispaikkoina "synnytysosastoina" kesäkaudella. Nämä kohteet on katsottu lisääntymispaikoiksi. Lajin levähdyspaikkoja ovat puolestaan suojat, joissa metsälepakko lepää päivisin ja horrosta talvisin. Tällaisia ovat mm. puunkolot, rakennukset ja toisinaan luolat ja tunnelit, jotka tarjoavat lajille sopivan mikroilmaston. Lajin yksilöt käyttävät myös keinotekoisia pesäpönttöjä tms.

Luontodirektiivissä tai EU-komission ympäristöasioiden pääosaston ohjeessa ei aseteta alarajaa tai ehtoja IV-liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen laajuudelle, luonnontilaisuudelle tai paikkaa käyttävien yksilöiden määrälle.